

Vyjádření oponenta ke Konceptci revize vzdělávací oblasti (zadání a vzor)

Základní informace:

Koncepce revize vzdělávacích oblastí (dále jen “Koncepce”) byly vytvořeny jako podklad pro budoucí aktualizaci a inovaci rámcových vzdělávacích programů pro základní vzdělávání. Členové pracovní skupiny vzdělávací oblasti při tvorbě Koncepce vycházeli ze zadání a návrh odevzdali k internímu připomínkování 30. listopadu 2022. Po zapracování připomínek vznikla verze 2, která je určena k oponentnímu vyjádření.

Smyslem je poskytnout tvůrcům zpětnou vazbu z pohledu odborníků z praxe v příslušném oboru.

Podněty z oponentního vyjádření budou do Konceptí zapracovány a vzniknou verze ke zveřejnění na webu <https://velke-revize-zv.rvp.cz/>. Koncepce se budou zveřejňovat včetně vyjádření oponenta.

Zadání:

Vyjádření, prosím, strukturujte formou odpovědí na níže uvedené otázky – buď jako odpověď na každou otázku zvlášť, nebo jako souvislý text odpovídající na dané otázky v každé ze 3 uvedených částí.

Bud'te, prosím, co nejvíce konkrétní, pokud je to účelné, a své názory formulujte věcně. Očekávaný rozsah vyjádření je 2-3 strany textu.

Vyjádření oponenta

Koncepce revize vzdělávací oblasti (název): Člověk a svět práce

Oponent: Mgr. Jan Fadrhonc, Ph.D.

Posouzení textu

U každé odpovědi na zadanou otázku v Koncepci posuďte:

ANALÝZA STAVU, PŘÍNOSŮ A PROBLÉMŮ VZDĚLÁVACÍ OBLASTI

1. Čím je podle vašeho názoru vzdělávací oblast specifická vůči ostatním vzdělávacím oblastem a v čem je důležitá/zásadní pro všeobecný rozvoj žáků (jejich znalosti, dovednosti, postoje a hodnoty)?

1. Reaguje odpověď na zadanou otázku? (ano / ne zcela – uveďte v čem)

ne zcela

Pokud otázku máme chápat v kontextu nadpisu, tedy analýza aktuálního stavu, tak nám na ní odpovídá první odstavec, částečně druhý, následující odstavce se pak věnují budoucímu směřování VO. Specifikum a problematika výběru různých tematických okruhů nejsou zmíněny.

2. Jsou odpovědi srozumitelné

a. pro učitele základních škol bez příslušné aproby?

Ano

b. odbornou veřejnost se znalostí oboru (učitelé s aprobací, didaktici VŠ)?

Ano

3. Jsou informace a formulace odborně a terminologicky přesné? (uveďte konkrétně, v čem spočívají nepřesnosti) Ano

2. Jaké současné vývojové trendy vzdělávací oblasti a souvisejících vědních oborů (v zahraničí i v ČR) považujete za inspirativní a přínosné pro všeobecný rozvoj žáků a jejich vzdělávací potřeby a měly by být promítnuty do revidovaného RVP ZV?

1. Reaguje odpověď na zadanou otázku? (ano / ne zcela – uveďte v čem)

Ano, i když bych se více v textu věnoval využití moderních technologií ve výuce (např. počítačem řízené stroje – 3D tiskárny/laserové gravírky...)

2. Jsou odpovědi srozumitelné

a. pro učitele základních škol bez příslušné aproby?

Ano

b. odbornou veřejnost se znalostí oboru (učitelé s aprobací, didaktici VŠ)?

Ano

3. Jsou informace a formulace odborně a terminologicky přesné? (uveďte konkrétně, v čem spočívají nepřesnosti) Ano

3. Jak se v současném pojetí vzdělávací oblasti promítají stěžejní témata HSR (kompetenční a gramotnostní pojetí, průřezová témata, individualizace výuky aj.), v čem jsou naopak tato témata zohledněna nedostatečně?

1. Reaguje odpověď na zadanou otázku? (ano / ne zcela – uveďte v čem)

Ne zcela

Protože implementace výuky bývá na školách diametrálně odlišná na základě výběru „povinně volitelných“ tematických okruhů, lze na tuto otázku odpovědět pouze částečně. Proto by tento fakt měl být reflektován i v odpovědi.

2. Jsou odpovědi srozumitelné

- a. pro učitele základních škol bez příslušné aprobační?

Ano

- b. odbornou veřejnost se znalostí oboru (učitelé s aprobační, didaktici VŠ)?

Ano

3. Jsou informace a formulace odborně a terminologicky přesné? (uved'te konkrétně, v čem spočívají nepřesnosti) Ano

4. Jaké překážky je třeba překonat při modernizaci vzdělávací oblasti, zlepšení návaznosti jednotlivých vzdělávacích stupňů, provázání vzdělávací oblasti s ostatními vzdělávacími oblastmi a obory, provázání s klíčovými kompetencemi, gramotnostmi a průřezovými tématy?

1. Reaguje odpověď na zadanou otázku? (ano / ne zcela – uved'te v čem)

Ano

2. Jsou odpovědi srozumitelné

- a. pro učitele základních škol bez příslušné aprobační?

Ano

- b. odbornou veřejnost se znalostí oboru (učitelé s aprobační, didaktici VŠ)?

Ano

3. Jsou informace a formulace odborně a terminologicky přesné? (uved'te konkrétně, v čem spočívají nepřesnosti)

Ano *...potřebám žáků, kteří mají být...

POJETÍ ZMĚN VZDĚLÁVACÍ OBLASTI

5. Co a proč je potřeba ve vzdělávací oblasti změnit (například redukovat, doplnit, přeformulovat, přesunout, uvést do souladu HSR)? Jaké řešení navrhuje?

1. Reaguje odpověď na zadanou otázku? (ano / ne zcela – uved'te v čem)

Ne zcela

*„Mnohá témata přetrvávají z minulosti (příklad stereotypů), neodpovídají současným, ani budoucím požadavkům a potřebám (viz předchozí odpovědi).“ V textu je pouhé naznačení toho, že je něco špatně, bohužel není uvedeno konkrétně co. **Jaké tematické okruhy neodpovídají současným potřebám a požadavkům žáků a jaké požadavky a potřeby nejsou v těchto tématech zohledněny?***

2. Jsou odpovědi srozumitelné

- a. pro učitele základních škol bez příslušné aprobační?

Ano

- b. odbornou veřejnost se znalostí oboru (učitelé s aprobační, didaktici VŠ)?

Ano

3. Jsou informace a formulace odborně a terminologicky přesné? (uved'te konkrétně, v čem spočívají nepřesnosti)

„Mnohá témata přetrvávají z minulosti...“ Jsou tímto myšleny tematické okruhy?

6. Jaké navrhuje změny, aby do vzdělávací oblasti byly optimálně promítnuty klíčové kompetence, základní a oblastní/oborové gramotnosti a průřezová témata?

1. Reaguje odpověď na zadanou otázku? (ano / ne zcela – uved'te v čem)

Ano

2. Jsou odpovědi srozumitelné

- a. pro učitele základních škol bez příslušné aprobační?

Ano

- b. odbornou veřejnost se znalostí oboru (učitelé s aprobační, didaktici VŠ)?

Ano

3. Jsou informace a formulace odborně a terminologicky přesné? (uved'te konkrétně, v čem spočívají nepřesnosti) Ano

7. Jak se má změnit rozdělení oblastí a oborů, přiřazení oborů do oblastí, vztahy mezi obory a oblastmi a návaznosti oborů a oblastí mezi vzdělávacími stupni s ohledem na celostní rozvoj každého žáka?

1. Reaguje odpověď na zadanou otázku? (ano / ne zcela – uved'te v čem)

Ano

2. Jsou odpovědi srozumitelné

- a. pro učitele základních škol bez příslušné aproby?

Ano

- b. odbornou veřejnost se znalostí oboru (učitelé s aprobací, didaktici VŠ)?

Ano

3. Jsou informace a formulace odborně a terminologicky přesné? (uved'te konkrétně, v čem spočívají nepřesnosti) Ano

8. Jak navrhujete do vzdělávací oblasti zapracovat stěžejní témata HSR – digitalizace, wellbeing (všestranná pohoda a odolnost fyzická, psychická, sociální, duchovní), individualizace výuky, propojování formálního a neformálního vzdělávání, klimatická změna, společenské změny apod.?

1. Reaguje odpověď na zadanou otázku? (ano / ne zcela – uved'te v čem)

Ne zcela

„Digitalizace by měla být zahrnuta ve všech vzdělávacích oborech.“ A je? Není to odpověď na otázku, jen konstatování skutečnosti. Musí být konkretizováno, jak konkrétně bude zapracováno.

2. Jsou odpovědi srozumitelné

- a. pro učitele základních škol bez příslušné aproby?

Ano

- b. odbornou veřejnost se znalostí oboru (učitelé s aprobací, didaktici VŠ)?

Ano

3. Jsou informace a formulace odborně a terminologicky přesné? (uved'te konkrétně, v čem spočívají nepřesnosti) Ano

9. Jaký očekáváte vliv navrhovaných změn na všeobecný rozvoj každého žáka (například motivaci, sebepojetí, volba vzdělávací cesty a přijetí odpovědnosti žáka za vlastní učení a celoživotní vzdělávání, rozvoji sociálně-emocionálních dovedností a další)?

1. Reaguje odpověď na zadanou otázku? (ano / ne zcela – uved'te v čem)

Ano, nicméně bych doporučoval zmínit i využívání moderních technologií aj.

2. Jsou odpovědi srozumitelné

- a. pro učitele základních škol bez příslušné aproby? "

Ano

- b. odbornou veřejnost se znalostí oboru (učitelé s aprobací, didaktici VŠ)?

Ano

3. Jsou informace a formulace odborně a terminologicky přesné? (uved'te konkrétně, v čem spočívají nepřesnosti) Ano

Posouzení obsahu

4. V čem je Koncepce inovativní? Reaguje Koncepce na aktuální trendy a vývoj daného oboru/oblasti? (z pohledu vývoje didaktiky nebo z pohledu vývoje příslušné vědní disciplíny)

Karierové vzdělávání, jak je již v materiálu naznačeno, by mělo žáky provázet průběžně během celého procesu výuky na ZŠ, a ne pouze v nejvyšších ročnících druhého stupně. Dále je vhodné

přepracovat systém povinně volitelných tematických okruhů. V koncepci se uvádějí různá východiska tohoto problému. Inovace také spatřuji v zařazení moderních technologií do výuky.

5. Co na Koncepci oceňujete?

Na koncepci nejvíce oceňuji zohlednění potřeb žáků v kontextu výběru tematického okruhu oproti dosavadnímu konceptu, který spíše zohledňoval možnosti škol.

6. Jaké otázky by bylo vhodné ještě v Koncepci dořešit? Co v Koncepci chybí?

Více objasnit, jaké tematické okruhy by měly ve VO zůstat, nastínit lépe jejich obsah a ujasnit rozsah jednotlivých okruhů. Celkově lépe konkretizovat koncepci budoucích tematických okruhů a implementaci kariérového vzdělávání.

7. Na jaká rizika jste v textu Koncepce narazili?

Koncepce klade velký důraz na kariérové vzdělávání, což je nutné v dnešní době opravdu řešit, alespoň v rámci celého druhého stupně. Nicméně s jeho aplikací nastanou dozajista velké problémy, a to již na úrovni přípravy učitelů, jeho implementace bude tedy velmi obtížná.

Dále je nutné kariérové vzdělávání neupřednostňovat na úkor (hodinové dotace) technického vzdělávání a pracovních činností. Technické vzdělávání a pracovní činnosti jsou aktuálně stejně důležité a samotná VO historicky vychází z konceptu rozvoje právě technického vzdělávání.

Doporučení

8. Uveďte Vaše doporučení, připomínky, náměty a komentáře pro další práci s Koncepcí.

Je nutné dořešit problematiku výběru tematických okruhů. Okruhy by měly být povinné a je nutné vyřadit ty, které pozbývají na důležitosti nebo obsahově spíše patří do jiné VO (chovatelství, pěstitelství, práce s laboratorní technikou...).